

Kamaszkrónika

A kamaszkor kimeríthetetlen. Irodalmi alkotások, tudományos értekezések, pszichológiai elemzések, életrajzi visszaemlékezések foglalkoznak valamennyiünk életének ezzel az enyhén szólva is „sajátos” korszakával. Már-már azt gondolhatjuk, hogy a téma kimerült, de Varga Domokos bizonyítja, hogy a téma tényleg kimeríthetetlen.

A felnőtté válás, az átmenet a gyermekkorból a felnőttkorba, a váratlan fordulatok és események valóban kínálják az író számára a témát, csak éppen le kell tudni írni azokat. A szerzőnek „csak” kiváló írónak kellett lenni, meg pedagógusnak, meg pszichológusnak, meg gyakorló szülőnek, aki képes a felnőtt félistenségéből kibújni, képes mindent a kamasz szemével vizsgálni, méghozzá anélkül, hogy egyetlen sorban is lemondana az általa képviselt értékekről. És Varga Domokosnak mindez sikerült.

Többszöri elolvasás után sem lehet eldönteni, hogy a *Kamaszkrónika* szórakoztató ifjúsági regény, netán pedagógusoknak szól, esetleg szülőknak. Egy bizonyos: minden fejezetet át lehet fordítani elméleti pedagógiai vagy pszichológiai tanulmánnyá.

Varga Domokos sajátos tükröt tart elénk. Igaziból nem a kamaszorról ír, hanem a felnőttekről, akik már túl vannak a kamaszkoron, de nem képesek szembenézni azzal, hogy ők is voltak kamaszok, képtelenek megérteni, hogy az emberi élet valamennyi korszakának megvannak a sajátos gondjai, a bepisiléstől a műfogsorig. Mindegyik korszak gondot jelent környezetének, és minden korszak csodálatos értékeket hordoz, még akkor is, ha ez egy másik korosztály szemüvegén nézve nehezen érthető. De ami nehezen érthető, még lehet nagyszerű.

És a kamaszkor csodálatos korszak. Az állandóan izgó-mozgó kamasz nem rossz, csak éppen a csikolt test ugrásszerű fejlődése megköveteli a mozgást. Vajon miért nem várjuk el egy aggastyántól, hogy futkározzon, és miért várjuk el a serdültől, hogy lassan járjon?

Talán a fiziológiai változásokat még megértjük, de a „felnöttség első tétova lépéseit” próbálgató kamaszok lelki-szellemi útkeresését már egyre nehezebben.

A keresés, a próbálgatás eleve nem jelent egyenes utat. És a serdülő keresi a helyét a szűkebb és tágabb világban, keresi a határokat, ameddig elmehet, próbálgatja szellemi és fizikai erejét. Kifejezheti ezt azzal is, hogy hosszabb a haja, mint az apjának. Varga Domokos árnyaltan, de értékek mentén fogalmaz. Tudomásul veszi, hogy van, amit az apa sem ért meg, „de hajának joguk van nőni, nekem meg dohogni”.

Ha rajtam múlna, Varga Domokos *Kamaszkrónikáját* pedagógus- és szülőjelöltek kötelező olvasmányává tenném. De a kötelező szóval elárultam azt is, hogy nem tanultam eleget Varga Domokostól. Így inkább csak azt ajánlhatom, hogy e könyvből ne csak olvassunk, hanem tanuljunk is.

(J.L.)

(Varga Domokos: *Kamaszkrónika*. Bp.: Hétkrajcár Kiadó, 2004. 173 p.)